

EM 2015/15

Randi Vestergaard Evaldsen

29. sept. 2015

Åbningstale Formanden for Naalakkersuisut

(Formand for Naalakkersuisut)

Dødens gab. Rædselsfuld økonomi. Alt for mange aborter. Dårligt makrelfiskeri. Og meget, meget mere. Hvis man vil have de sortseende briller på, så er der nok at brokke sig over. Demokratesne foretrækker en mere optimistisk tilgang til tingene.

Misforstå mig ikke; vi anerkender fuldt ud alle de problemer og udfordringer, som vores samfund har, men vi mener helt inde fra hjertet, at det er muligt at finde realistiske og fremadrettede løsninger. Det kræver dog, at vi her i Inatsisartut arbejder i den samme retning, og at vi gennem godt samarbejde og brede forlig udstikker en klar retning. Det kræver også, at vi er klar til at træffe nogle svære beslutninger, der ikke vil vække udelt begejstring alle steder i samfundet.

Helt overordnet, så ønsker Demokratesne, at der i den resterende del af valgperioden skal sættes fuldt blus på reformarbejdet. Her er det vigtigt at huske på, at en reform er en langsigtet løsning – det vil sige, at reformer kommer med al sandsynlighed ikke til at kunne mærkes i denne valgperiode, men reformer er vigtige for vores langsigtede økonomiske formåen og for vores langsigtede muligheder for at opretholde et ordentligt velfærdssamfund.

Herudover SKAL det blive mere attraktivt at arbejde, og det SKAL blive mere attraktivt at opstarte og drive en virksomhed. Samfundet har brug for flere og bedre fungerende private virksomheder, og samfundet har brug, at folk kommer fra passiv forsørgelse og ud på arbejdsmarkedet.

Omkring reformerne er det nok vigtigt at påpege, at det er nogle svære og hårde beslutninger, der skal træffes. Formålet med en reform er blandt at skaffe flere penge til den fælles kasse – det

betyder, at det ikke er alle, der kan få – det betyder, at der også er nogle, der skal give. På alderspensionsområdet betyder det blandt andet, at sådan en som mig skal blive på arbejdsmarkedet i længere tid end tilfældet er for dem, der i dag er 65 år. Det er den pris, jeg og andre på min alder er nødt til at betale for, at vi kan opretholde vores velfærdssystem. Det vender jeg tilbage til senere.

Endelig er vi nødt til at skabe de perfekte rammer for, at turismeindustrien kan blomstre op – det kræver en bedre og mere gennemtænkt infrastruktur end den vi har i dag. Og det kræver, at vi tør træffe de rigtige beslutninger med grobund i, hvad der er bedst for hele landet og for den samlede samfundsøkonomi, og ikke hvad der bedst flugter med diverse lokalpolitiske hensyn. I den forbindelse er det vigtigt, at vi søger råd og inspiration hos vore gode naboer fra Island. Her har man på kort tid formået at rejse en formidabel turismeindustri, og den succes er helt bestemt noget, som vi skal lade os inspirere af.

På det infrastrukturelle område vil Demokraterne i denne forbindelse arbejde for løsninger, der tilgodeser flest mulige mennesker, men det er desværre umuligt at finde løsninger, der kan tilgodesse alle mennesker. Det er meget vigtigt at være opmærksom herpå.

Erhvervsområdet

Demokraterne anerkender, at vort land står i en yderst svær økonomisk situation. Og vi er enige i, at der skal foretages nødvendige effektiviseringer, nødvendige besparelser og nødvendige prioriteringer. Når det er sagt, så mener vi også, at vi er nødt til at foretage nødvendige investeringer. Man kan ikke spare sig ud af en økonomisk krise – man er også nødt til at bruge penge for at tjene penge. Og det er nødvendigt at investere i bedre forhold for det private erhvervsliv. Det er her, der er mulighed for at skabe vækst og dermed for at skabe arbejdspladser.

Demokraterne fastholder derfor, hvad vi hele tiden har sagt omkring erhvervsområdet. Vi vil have lempelser på selskabsskatten, og vi vil have forbedret afskrivningsreglerne således, at de forringelser, der trådte i kraft 1. januar 2013 bliver rullet tilbage.

Vi tror på, at den øgede profit, som der vil komme i virksomhederne vil blive brugt på at investere i den enkelte virksomhed. Det vil skabe grobund for vækst og øge det generelle udbud af arbejdspladser. Samtidig kan tiltagene være med til at hjælpe flere virksomheder til at overleve.

Herudover vil vi opfordre Naalakkersuisut til at nedsætte en privatiseringskommission, der skal foretage en gennemgribende analyse af de selvstyrejede og de nettostyrede selskaber med henblik på at komme med anbefalinger til, hvilke af selskaberne man med fordel kan privatisere.

Reformer

Det er helt nødvendigt, at vi kommer i gang med de nødvendige reformer så hurtigt som muligt. Vi har faktisk allerede ventet for længe. Det skyldes formentligt, at det ikke er en rar proces. Reformerne kommer til at gøre ondt på nogen af os, og det er klart, at det er en svær proces. Men det er ikke desto mindre en nødvendig proces, som vi er nødt til at gennemføre, hvis vi vil bevare et ordentligt velfærdssystem.

I den forbindelse er det ligeledes vigtigt, at vi helt fra starten af reformarbejdet er realistiske omkring at tænke langt nok ud i fremtiden. Eksempelvis skriver Naalakkersuisut i Politisk Økonomisk Beretning 2015, at pensionsalderen skal forhøjes med et år af to omgange. Det vil sige, at pensionsalderen skal stige med to år over en årrække. Demokratesne tror ikke, at det er nok. Vi er nødt til at være realistiske omkring, at vi bliver mange flere ældre, og derfor nytter det ikke noget, at vi bliver ved med at tro, at sådan en som mig kan gå på pension, inden jeg fylder 70 år. Vi er nødt til at sikre os en eller anden form for dynamik, så pensionsalderen stiger automatisk i tæt sammenhæng med stigningen i gennemsnitslevealderen, som jo heldigvis er opadgående, hvilket betyder, at vi har vores kære hos os i længere tid.

Det samme gør sig gældende på alle andre reform-områder. Vi er nødt til at tage fat – også selvom det gør ondt.

Demokratesne skal i den forbindelse opfordre til, at Naalakkersuisut indkalder partierne til sonderingsmøder angående reformerne, så de forskellige partier kan komme med deres aftryk og

holdningstilkendegivelser, inden Naalakkersuisut fremsætter et forslag. Det tror vi vil være den bedste måde at tilgå et forhåbentligt bredt samarbejde om de kommende reformer.

Lufthavne

Det sidste store område jeg vil berøre her til at starte med er lufthavne. Lufthavne har groft sagt to overordnede funktioner;

1. De skal binde vort land sammen, så vi alle kan rejse på den mest hensigtsmæssige måde
2. De placeres og bygges således, at de qua deres beliggenhed og størrelse kan understøtte vores turistindustri og vort øvrige erhvervsliv.

Det helt store problem lige nu er, at atlantlufthavnen i Kangerlussuaq er hårdt ramt af permafrost, og derfor har hårdt brug for renovering. Naalakkersuisoq for Infrastruktur oplyser i et svar på et § 37-spørgsmål den 31. august 2015, at renoveringsbehovet er på op imod 2 milliarder kroner. Det gode spørgsmål er så, hvor vidt det kan betale sig at foretage denne meget dyre renovering eller om det måske bedre kan betale sig at se sig om efter en anden placering af en atlantlufthavn. Demokratesne er tilhængere af det sidste synspunkt, og her vil vi umiddelbart mene, at det giver mest mening at satse på atlanttrafik på længere baner i både Ilulissat og Nuuk.

Ilulissat er uden tvivl det sted i Grønland, som turisterne helst vil besøge. En længere landingsbane i Ilulissat gør denne by (og dermed Grønland) bedre tilgængelig for turisterne. Læg hertil, at der er en blomstrende fiskeindustri i byen, der hermed får hurtigere og mere effektiv adgang til en række attraktive eksportmarkeder.

Tingene skal naturligvis undersøges grundigt, men som udgangspunkt mener Demokratesne, at en landingsbane med mulighed for atlanttrafik i Ilulissat giver god mening – vi ser meget gerne, at en sådan lufthavn bliver fremmedfinansieret forstået på den måde, at Selvstyret bør forhandle med udenlandske interessenter om både at anlægge og drive lufthavnen, så den kommercielt set får de bedste forudsætninger.

Herudover er det også vigtigt, at landingsbanen i Nuuk bliver forlænget, så der også her bliver

muligheder for atlanttrafik. Nuuk er landets hovedstad, og er i dag den foretrukne destination for flyvninger. Det vil derfor give god mening at forsøge at undgå mellemlandinger på denne destination.

Endelig finder vi det vigtigt, at byerne Qaqortoq og Tasiilaq får en lufthavn.

Transportkommissionen vurderede i sin tid, at det samfundsøkonomisk ville være en fordel, hvis disse byer fik en lufthavn, og Demokratesne kan ikke se, at den vurdering skulle have ændret sig. Umiddelbart bør lufthavnene i Ilulissat og Nuuk dog prioriteres højere end lufthavne i Qaqortoq og Tasiilaq, men borgerne disse steder skal vide, at de godt kan forvente en lufthavn inden for en kortere årrække.

Demokratesne konstaterer, at vi senere på samlingen skal debattere og tage stilling til en nogle beslutningsforslag fra Naalakkersuisut vedrørende vores infrastruktur og lufttrafik, men vi anser emnet for så vigtigt, at vi altså allerede nu har fundet det vigtigt at nævne.

Formanden for Naalakkersuisuts tale

Jeg vil nu vende mig mod talen fra Formanden for Naalakkersuisut. Overordnet set synes jeg, at det var en fin, fremadrettet og realistisk tale fra Formanden for Naalakkersuisut. Demokratesne er en glæde for, at det klart bliver erkendt, at der er brug for reformer af vores velfærdssamfund.

Vi er meget tilfredse med, at Formanden for Naalakkersuisut gør det helt klart over for befolkningen, at de beslutninger, der skal træffes ikke er behagelige, men at de er nødvendige.

Det har også altid været en mærkesag for Demokratesne, at de årlige finanslove skal være realistiske og økonomisk ansvarlige. Jeg vil derfor takke Formanden for Naalakkersuisut for en gang for alle at fastslå, at hvis man ønsker at ændre på en planlagt besparelse, så skal man komme med et fuldt finansieret forslag til, hvad vi så skal gøre i stedet. Og hvis man ønsker at påføre Landskassen en ny udgift, så er man også nødt til at finansiere denne. Det er sådan man fører en ansvarlig og holdbar politik, og det bør vi alle bakke op om.

Afslutning

Til slut vil jeg gerne erindre om, at alting ikke er så kulsort, som det nogen gange kommer til udtryk. Arbejdsløsheden er faldende, og det er min forventning, at denne koalition konstant vil føre en politik, der betyder, at den fortsat vil falde.

Uddannelsesniveaueet er stigende – det går ikke så hurtigt som vi kunne ønske os, men det går den rigtige vej. Og med den nuværende politiske ledelse i Departementet for Uddannelse, er vi overbeviste om, at fremgangen på uddannelsesområdet vil fortsætte.

På det sociale områder har vi stadig store problemer. Vi har for mange selvmord, vi har for mange aborter, vi har for mange voldtægter, vi har for meget partnervold, vores drabsrate er alt for høj. Og sådan kunne jeg egentlig blive ved. Men i modsætning til så mange andre ting, så er der her i Inatsisartut meget bred enighed om, at vi skal prioritere at rette op på disse områder. Derfor tror jeg også på, at vi i fællesskab er i stand til at komme op med gode initiativer for at modvirke disse sociale problemer. Men vi kan fra politisk side ikke stille noget op uden velvillig opbakning fra alle jer derude. Vi har brug for, at vi alle bliver bedre til at holde øje med hinanden og til tage os af hinanden. Det må og skal være tilladt at gribe ind, hvis man kan se, at et socialt problem er under opsejling. Vi skal blive bedre til at blande os om man så må sige.

Det var Demokraternes foreløbige input til denne åbningsdebat. Jeg ser frem til at svare på spørgsmål fra de øvrige partier og eventuelt fra Naalakkersuisut. Hvis andre har spørgsmål til Demokraternes politik, så vil jeg opfordre jer til at sende en mail til Demokraternes Sekretariat eller til at stille et spørgsmål via vores Facebook-side, så skal jeg sørge for, at de bliver besvaret hurtigst muligt.

Tak for ordet.